

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 stycznia 2024 r.,

sprawy **J. L.**

skazanego z art. 224 § 2 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt VI Ka 802/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie

z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt IV K 99/13,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,

**2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. L. oskarżono o popełnienie:

1. w dniu 20 marca 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,

2. w dniu 26 stycznia 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,

3. w dniu 16 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
4. w dniu 18 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
5. w dniu 19 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
6. w dniu 21 października 2009 r. czynu z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
7. w okresie od 19 listopada 2008 r. do 21 października 2009 r. czynu z art. 291 § 1 k.k.,
8. dniu 14 stycznia 2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
9. dniu 13 stycznia 2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
10. w dniu 5 listopada 2008 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
11. w dniu 25 lutego 2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
12. w dniu 20 listopada 2008 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
13. w dniu 20 lutego 2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
14. w dniu 7 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
15. w dniu 1 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,

16. w dniu 15 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
17. w dniu 28 stycznia 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
18. w dniu 1 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
19. w dniu 23.01.2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
20. w dniu 27 stycznia 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
21. dniu 26 marca 2009 r. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
22. w dniu 1 grudnia 2008 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
23. w dniu 25 marca 2010 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
24. w dniu 25 marca 2010 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
25. w nieokreślonym dniu nie później niż 14 lipca 2008 r. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
26. w dniu 24 marca 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
27. w dniu 12 stycznia 2009 r. czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,
28. w nieokreślonym dniu nie później niż 17.03.2009 r. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.,

29. w dnia 8 września 2008 r., czynu z art. 297 § 1 k.k.,

30. w dniu 5 lutego 2009 r. czynu z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 k.k.,

31. w dniu 23 lutego 2009 r. czynu z art. art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt IV K 99/13, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie, uznał J. L. :

VI. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 z tym, że ustalił, iż czynu opisanego w pkt 14 dopuścił się w dniu 19.12.2008 r., czynu opisanego w pkt 15 dopuścił się w kwietniu 2009 r., czynu opisanego w pkt 24 dopuścił się w dniu 5.02.2009 r., czynu opisanego w pkt 25 dopuścił się w dniu 14.11.2008 r. oraz ustalił w ramach czynu opisanego w pkt 31, że oskarżony doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem [XXX] SA w kwocie 11.000 zł oraz w ramach kwalifikacji prawnej czynów opisanych w pkt 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 30 skorygował, iż zostały one popełnione w warunkach art. 65 § 1 k.k. oraz ustalił, że czyny opisane w pkt 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 30, 31 zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności; ustalił, że czyn opisany w pkt. 6 stanowi wypadek mniejszej wagi i wypełnia kwalifikację z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i na podstawie art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomani wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 10 zł; za czyn opisany w pkt 21 na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn opisany w pkt 25 na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę roku pozbawienia wolności; za czyn opisany w pkt 28 na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw.

z art. 286 § 1 k.k. wymierzył karę 8 miesięcy pozbawienia wolności; za czyn opisany w pkt 29 na podstawie art. 297 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzył J. L. karę łączną 3 lat pozbawienia wolności;

VIII. na podstawie art. 60 § 3 i 5 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby;

IX. ustalił, że czyn zarzucany J. L. w pkt 7 wypełnia kwalifikację z art. 122 § 1 k.w. i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. postępowanie w zakresie tego czynu umorzył.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz wskazanych pokrzywdzonych oznaczonych kwot pieniężnych. Zwolnił go od zapłaty kosztów sądowych i przejął je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację na niekorzyść m.in. J. L. w zakresie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych wniósł prokurator, który powołując się na art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1 i 4 k.p.k. orzeczeniu Sądu Rejonowego zarzucił:

- „obrazę przepisów prawa materialnego w postaci dyspozycji art. 91 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia czynów zarzucanych i przypisanych oskarżonemu zgodnie z treścią art. 4 § 1 k.k. poprzez niezasadne włączenie do ciągu przestępstw obejmującego 25 przestępstw dokonanych w latach 2008 - 2009, czynów kwalifikowanych kumulatywnie z: 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt 24 i 30 aktu oskarżenia), których znamiona i kwalifikacja prawna nie jest identyczna z przestępstwami składającymi się na ciąg przestępstw określony w art. 91 § k.k., co winno skutkować uznaniem tych czynów jako odrębnych przestępstw,

- rażącą niewspółmierność orzeczonej kary pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat poprzez niewłaściwą wykładnię i niezasadne zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary określonej w art. 60 k.k. i przyjęcie, że w

przedmiotowej sprawie odnośnie J. L. , zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na jej zastosowanie, a tym samym wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego taki szczególnie uzasadniony wypadek nie istnieje, a analiza okoliczności podmiotowych i przedmiotowych istotnych dla rozpatrywanych przestępstw, wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, sposób życia oskarżonego przed i po popełnieniu przestępstwa prowadzą do wniosku, że oskarżony nie zasługuje na wymierzenie tak łagodnej kary, gdyż nie będzie to wystarczające dla osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa, co przemawia za wymierzeniem bezwzględnej kary pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności”.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez:

I. wyłączenie z ciągu przestępstw opisanego w punkcie VI wyroku, przestępstw określonych w pkt 24, 30 aktu oskarżenia i uznanie w ramach tych czynów oskarżonego J. L. winnym popełnienia odrębnych przestępstw, tj.:

- czynu opisanego w pkt 24 aktu oskarżenia z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i wymierzenie mu kary 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- czynu opisanego w pkt 30 aktu oskarżenia z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i wymierzenie mu kary 1 roku pozbawienia wolności.

II. uznanie, iż oskarżony J. L. jest winnym popełnienia przestępstw w brzmieniu opisanym i ustalonym przez Sąd Rejonowy w punkcie VI wyroku stanowiących czyny opisane w punktach: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 31 aktu oskarżenia, kwalifikowanych z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., które to przestępstwa stanowią ciąg przestępstw określony w art.

91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i skazanie go za to, na podstawie art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i wymierzenie mu kary 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

III. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzenie oskarżonemu J. L. kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

IV. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczonej kary poprzez orzeczenie oskarżonemu J. L. kary bezwzględnej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt VI Ka 802/22, zmienił zaskarżony m.in. wobec J. L. wyrok w ten sposób, że:

1. uchylił punkty VII i VIII;

5. w punkcie VI ustalił, że czyny zarzucane oskarżonemu w punktach 1-5, 8-28 i 30-31 zostały popełnione w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu - w miejsce orzeczonych w tym punkcie kar 3 lat pozbawienia wolności (ciąg przestępstw), 8 miesięcy pozbawienia wolności (czyn z punktu 21), 1 roku pozbawienia wolności (czyn z punktu 25) oraz 8 miesięcy pozbawienia wolności (czyn z punktu 28) - karę 3 lat pozbawienia wolności.

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego J. L. kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

We wniesionej na korzyść skazanego J. L. kasacji obrońca zarzucił:

„1. rażąco obrażę art. 60 § 3 k.k. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą eliminacją tego przepisu z opisu czynu przypisanego skazanemu, polegającą na:

- nieprawidłowej interpretacji przesłanki „ujawnienia wobec organu istotnych okoliczności popełnienia czynu” i uznaniu, że wyjaśnienia osoby pretendującej do skorzystania z instytucji z art. 60 § 3 k.k. muszą być „jedynym i kluczowym dowodem w postępowaniu” przy jednoczesnym uznaniu, że wyjaśnienia skazanego „przyczyniły się do wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej nie tylko jego, ale też innych osób”, co przy prawidłowej wykładni prowadzić winno do zastosowania (nieodstępowania od zastosowania) instytucji z art. 60 § 3 k.k.;

- uznaniu, że początkowe nieprzyznawanie się przez Skazanego (wówczas podejrzanego) do popełnienia zarzucanych mu czynów i umniejszanie przez niego roli na początkowym etapie postępowania wykluczało możliwość zastosowania art. 60 § 3 k.k., mimo tego, że od czasu podjęcia współpracy skazany nie zmieniał swojej postawy i do końca był lojalny względem oskarżyciela, negatywnie odnosząc się do swoich początkowych depozycji, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 60 § 3 k.k. prowadzić winna do wniosku, że jedynie w przypadku zerwania współpracy lub zmienności depozycji, czy też umniejszania własnej roli po rozpoczęciu współpracy, braku szczerości i pełności wyjaśnień, można mówić o okolicznościach dyskwalifikujących z dobrodziejstwa art. 60 § 3 k.k.

inne rażące naruszenia prawa mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, tj.

2. art. 7 k.p.k. poprzez całkowicie dowolną, a nie swobodną ocenę dowodu z wyjaśnień J. L. przez Sąd II instancji skutkującą bezzasadnym dokonaniem własnych ustaleń faktycznych i uznaniem, że wyjaśnienia Skazanego nie miały charakteru „kluczowego” - wbrew ustaleniom Sądu I instancji - co nawet nie zostało wykazane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, podczas gdy prawidłowa, wszechstronna i swobodna ocena dowodów winna prowadzić do wniosku całkowicie odmiennego, albowiem wyjaśnienia J. L. dotyczące organizacji procedury wyłudzenia kredytów bankowych przez B. O. i P. N. i jego postawa procesowa objawiająca się m.in. na przekazaniu organom ścigania nośnika elektronicznego zawierającego dane wszystkich pokrzywdzonych, a niezabezpieczonego w toku czynności przeszukania przez Policję, na podstawie którego możliwe było przeprowadzenie szeregu czynności procesowych

polegających na przedstawieniu wielu dodatkowych zarzutów zarówno samemu Skazanemu, jak i innym osobom, ustaleniu pełnego kręgu pokrzywdzonych, mechanizmu procederu wyłudzenia kredytów oraz fałszowania w tym celu dokumentów, roli poszczególnych osób, tj. zarówno J. L., jak i P. N. oraz B. O., a dodatkowo wyjaśnienia skazanego były jedynym źródłem informacji o przestępstwie wystawienia niezgodnego z prawdą zaświadczenia o zatrudnieniu M. Ż., a co za tym idzie ich waga w przedmiotowym postępowaniu była „kluczowa”.

3. art. 440 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. poprzez zmianę orzeczenia na niekorzyść Skazanego, podczas gdy wyrok Sądu I instancji - nawet w razie utrzymania go w mocy - byłby rażąco niesprawiedliwy, albowiem obarczony był rażącą obrazą art. 60 § 5 k.k. w zw. art. 60 § 6 pkt 4 k.k., a to dlatego, że Sąd I instancji nieprawidłowo określił wymiar kary nadzwyczajnie złagodzonej, gdyż w oparciu o przepis art. 60 § 6 pkt 4 k.p.k. za czyny zarzucane Skazanemu, do których zastosowanie powinno mieć nadzwyczajne złagodzenie kary na podstawie art. 60 § 3 k.k., tj. czyny przypisane skazanemu w punktach 1-5, 8-28, 30 oraz 31 nie mogła zostać wymierzona kara pozbawienia wolności, gdyż dolna granica ustawowego zagrożenia karą za powyższe przestępstwa (niezależnie od kwestii konieczności zakwalifikowania tych czynów w ramach ciągów przestępstw) wynosiła 6 miesięcy pozbawienia wolności stąd konieczne było wymierzenie kary grzywny bądź kary ograniczenia wolności na zasadzie art. 60 § 6 pkt 4 k.k., w konsekwencji czego nie mogła zostać orzeczona kara łączna 3 lat pozbawienia wolności, a przepis art. 60 § 5 k.k. i związane z nim dokonywanie prognozy kryminologicznej nie znalazłby zastosowania.”

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym.

Odpowiadając pisemnie na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego kasacja jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Postępowanie sądowe w niniejszej sprawie nie jest obarczone żadnymi uchybieniami z art. 439 k.p.k., jak również innymi, które należałoby zakwalifikować jako rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia w drodze kasacji, jak niejednokrotnie podnosił już Sąd Najwyższy, możliwe jest jedynie w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Tylko spełnienie łącznie tych dwóch przesłanek, tj. naruszenia prawa, które musi mieć charakter „rażący” oraz potencjalnego „istotnego wpływu na treść orzeczenia” może skutecznie prowadzić do uchylenia prawomocnego wyroku.

Podnoszony przez skarżącego zarzut rażącej obrazu art. 60 § 3 k.k. sprowadza się do zakwestionowania odmowy skazania J. L. z zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary, będącej konsekwencją treści złożonych przez skazanego wyjaśnień. Brak jednak podstaw do zanegowania oceny treści wyjaśnień skazanego dokonanej przez Sąd odwoławczy, w ocenie którego nie spełniały one kryteriów do zastosowania instytucji z art. 60 § 3 k.k.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że o ile oskarżony podjął współpracę z organami ścigania i złożył wyjaśnienia, które przyczyniły się do wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej nie tylko jego, ale też innych osób, o tyle – na co zwrócił szczególną uwagę - jego relacje nie były jedynym i kluczowym dowodem a konkretne ustalenia stanu faktycznego nie zostały poczynione na podstawie tylko i wyłącznie jego wyjaśnień, lecz w oparciu o szereg enumeratywnie wymienionych w tym uzasadnieniu dowodów osobowych i rzeczowych, również wyjaśnień złożonych wcześniej przez innych podejrzanych. Ponadto Sąd zauważył, że skazany początkowo nie przyznawał się do winy, obciążając pozostałych sprawców i przedstawiając siebie w korzystnym świetle. Zdanie co do swojej osoby zmienił dopiero na dalszym etapie postępowania przygotowawczego, co skutkowało uchyleniem stosowanego wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Jak podkreślił Sąd

Najwyższy w sprawie IV KK 642/19, „wyjaśnienia oskarżonego, by mogły stanowić podstawę do zastosowania nadzwyczajnej instytucji przewidzianej w art. 60 § 3 k.k., muszą być szczere i pełne, stwarzając jednoznaczne przekonanie o zerwaniu lojalności pomiędzy sprawcami określonego przestępstwa, muszą przedstawiać istotne okoliczności zdarzenia bez ukrywania lub pomniejszania roli własnej lub innego sprawcy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2020 r.). Dokonana w tym zakresie przez Sąd odwoławczy ocena wyjaśnień skazanego nie budzi zastrzeżeń i prowadzi do konstatacji, że twierdzenia zawarte w kasacji mają jedynie charakter polemiczny, a orzeczenie Sądu Okręgowego nie jest dotknięte uchybieniami, o których mowa w art. 523 § 1 k.p.k., także w kontekście zarzutu rażącego naruszenia art. 7 k.p.k., który de facto sprowadza się do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych co do powodów niezastosowania art. 60 § 3 k.k. wskutek uznania przez Sąd odwoławczy, że skazany nie spełnił określonych w tym przepisie wymogów.

Sąd Okręgowy w sposób szczegółowy i wnikliwy uzasadnił dlaczego oskarżony nie zasługiwał na warunkowe zawieszenie wykonania kary. Po pierwsze dlatego, że popełnione przez niego czyny, w tym z uwagi na bardzo dużą liczbę, towarzyszące im okoliczności, znaczną skalę i poważne skutki, cechowały się bardzo dużym stopniem winy i społecznej szkodliwości, ale także dlatego, że warunkiem zawieszenia wykonania kary jest uznanie przez sąd, że pomimo niewykonania kary sprawca nie popełni ponownie przestępstwa. Tymczasem w przypadku J. L. prognoza kryminologiczna była negatywna. Otóż po popełnieniu zarzucanych i przypisanych mu przez Sąd Rejonowy czynów, ponownie kilkakrotnie wszedł w konflikt z prawem, dopuszczając się między innymi przestępstw z art. 286 § 1 k.k., a więc podobnych. Sąd odwoławczy zwrócił nadto uwagę, że na etapie prowadzonego postępowania odwoławczego, był on tymczasowo aresztowany, a zarzuca mu się popełnienie 129 czynów, przede wszystkim z art. 286 § 1 k.k., które miały być dokonane w latach 2014-2019. Z powyższego wynika, że skazany ponownie wielokrotnie i poważnie naruszył porządek prawny. Stąd też nie zasługiwał na dobrodziejstwo skorzystania z tej instytucji, popełniając bardzo dużą ilość przestępstw, w których pełnił bardzo istotną rolę i osiągając bardzo duże korzyści majątkowe, które stanowiły jego stałe źródło dochodów.

Podnosząc zarzut obrazy art. 60 § 3 k.k. skarżący zdaje się nie dostrzegać, że nawet przy przyjęciu, iż skazany spełnia wszystkie warunki wynikające z tego przepisu, to i tak nie może być mowy o jego naruszeniu, ponieważ w realiach rozważanej sprawy jego zastosowanie nie ma charakteru obligatoryjnego. Stosownie do art. 57 § 2 k.k., jeżeli zbiegają się podstawy nadzwyczajnego złagodzenia i obostrzenia, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie albo obostrzenie kary. W wypadku takiego zbiegu podstaw sąd może albo „zredukować je nawzajem i wymierzyć karę w granicach zwykłego wymiaru, albo dokonać wyboru jednej z podstaw i karę nadzwyczajnie złagodzić albo obostrzyć. Wyboru tego sąd może dokonać niezależnie od charakteru zbiegających się podstaw (obie podstawy nie muszą mieć charakteru obligatoryjnego). Omawiany przepis uchyla ustawową obligatoryjność stosowania instytucji, dając prawo wyboru sądowi (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2020 r., IV KK 57/20 oraz podane tam orzecznictwo i literatura). W realiach rozpoznawanej sprawy ewentualna obligatoryjność nadzwyczajnego złagodzenia kary związana z art. 60 § 3 k.k. zredukowana jest przez fakt, że skazanemu przypisano popełnienie przestępstw w warunkach z art. 65 § 1 k.k. (uczynił z przestępstwa stałe źródło dochodu) oraz w warunkach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k., stanowiących przecież przesłanki nadzwyczajnego obostrzenia kary.

Zarzut z pkt 3 kasacji (obraza art. 440 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k.) jest bezprzedmiotowy, ponieważ Sąd odwoławczy zmodyfikował przecież rozstrzygnięcie o karze, zaś wywody skarżącego odnoszą się do naruszenia prawa materialnego, do którego miało dojść przy wymiarze kary w orzeczeniu Sądu Rejonowego.

Mając powyższe na uwadze, kasację obrońcy skazanego uznać należało za oczywiście bezzasadną i oddalić ją na posiedzeniu w trybie przepisu art. 535 § 3 k.p.k.

[as]

[J.J.]

